

ČUVAONICE DRŽAVNIH MUZEJA U PIVKI – NAJVEĆI MUZEJSKI ČUVAONIČKI KOMPLEKS U SLOVENIJI

IRENA URŠIČ

Muzej novije slovenske povijesti
Ljubljana
ursic.irena@muzej-nz.si

Slovensku kulturnu politiku usmjeravaju prioriteta slovenskoga *Nacionalnog programa za kulturu* i zakonski propisi na području kulturne baštine, *Zakon o zaštiti kulturne baštine* i *Pravilnik o zaštiti i očuvanju nacionalnog bogatstva i muzejske građe*. Za izvođenje zadataka javne službe na području zaštite pokretne

kulturne baštine zadužene su javne državne ustanove – muzeji koje je osnovala Vlada Republike Slovenije. Za obavljanje spomenutih poslova i ispunjavanje poslana očuvanja i zaštite pokretne kulturne baštine država je dužna osigurati primjerenne prostore za rad, predstavljanje i čuvanje predmeta kulturne baštine.

Zbog povećanja broja muzejskih predmeta i pružanja odgovarajućih uvjeta zaštite i očuvanja nacionalno važnim predmetima kulturne baštine i dokumentacijskoj građi povećale su se i potrebe za novim čuvaoničkim prostorima. S obzirom na pretrpanost i neprikladnost postojećih čuvaonica državnih muzeja nije bilo moguće pružiti dugoročnu zaštitu i očuvanje muzejskoj građi, koja predstavlja važno bogatstvo naroda i države. Na osnovi analize postojećih čuvaonica (lokacije raširene po cijeloj Sloveniji, problemi vlasništva i denacionalizacije, površine, mikroklimatski uvjeti, broj predmeta)

Slika 1. Čuvaonice državnih muzeja u Parku vojne povijesti u Pivki. Izvor: arhiv Muzeja novije povijesti Slovenije (MNZS-a).

Slika 2. Računalna zbirka u oglednim čuvaonicama. Izvor: arhiv MNZS-a.

ustanovljeno je da je nužna i važna potreba osigurati dodatne prostore čuvaonica za državne muzeje, a koji djeluju kao javne ustanove, i to za Muzej novije povijesti Slovenije, Tehnički muzej Slovenije i Narodni muzej Slovenije.¹

Za spomenute je muzeje 2014. godine bio izveden opis postojećih čuvaoničkih prostora i stanja u njima, utvrđen je popis zbirke po sadržaju, materijalu i broju predmeta, pojašnjeni su mikroklimatski zahtjevi glede posebnosti zaštite pojedinih materijala, okvirno je popisana nužna čuvaonička oprema, određena je okvirna cijena selidbe građe, komunikacije i omogućivanja sigurnosti, zatim programska strategija te idejni prijedlog ugovora za korisnike objekta. Godine 2015. Ured Vlade Republike Slovenije za razvoj i europsku kohezijsku politiku izdao je uredbu² o dodjeli sredstava za projekt *Rekonstrukcija nekadašnjega vojnog objekta br. 6 u Pivki s promjenom namjene u čuvaoničke prostore*.

Projekt koji je ostvarilo Ministarstvo kulture bio je usklađen s kriterijima za izbor

aktivnosti financiranih iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru *Operativnog programa jačanja regionalnih razvojnih potencijala za razdoblje 2007. – 2013.* te je ispunjavao ciljeve navedenog programa jer je pomogao ostvarivanju ciljeva određenih u okviru razvoja prioriteta „povezivanje prirodnih i kulturnih potencijala“ i prioritnog usmjerenja „umrežavanje kulturnih potencijala“. Jednako tako projekt je opravdavao troškove u skladu s uputama upravnog tijela o opravdanim troškovima iz sredstava europske kohezijske politike tijekom trajanja programa od 2007. do 2013. godine. Vrijednost projekta obnove iznosila je 2,6 milijuna eura.

Osim osnovne namjene – osiguranja odgovarajućih uvjeta za zaštitu i predstavljanje nacionalno važnih predmeta – cilj ulagačkog projekta bio je i doprinijeti razvoju turizma i kulture užega i šireg područja, a posljedično tomu stvoriti i povoljan utjecaj na gospodarski i društveni razvoj.

Nekadašnji vojni objekt, koji je postao predmetom obnove i promjene namjene, bio je jedan od triju takvih objekata u Pivki, odnosno nekadašnjem Šempetru na Krasu, izgrađenih u tridesetim godinama 20. stoljeća za potrebe talijanske vojske. Pivka je, naime, bila u zapadnom dijelu Slovenije koji je po Rapalskom ugovoru između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS 1920. godine pripao Italiji. Poslije Drugoga svjetskog rata objektom se koristila Jugoslavenska narodna armija, a od osamostaljenja Slovenije 1991. godine pa nadalje njime je upravljalo Ministarstvo obrane Republike Slovenije. Za potrebe slovenske vojske u blizini je bila izgrađena nova vojarna, a kompleks starih izložen je propadanju. Na općinskoj razini počeli su se pojavljivati poticaji kako ruševne vojne zgrade iz razvojnih prepreka pretvoriti u razvojni potencijal.

Godine 2007. objekt br. 6 na upravljanje je preuzelo Ministarstvo kulture, a nekoliko mjeseci prije toga, u rujnu 2006. godine, u istom je prostoru vojarni pod okriljem Općine Pivka i Vojnog muzeja Slovenske vojske uređen prvi paviljon

s tenkovsko-artiljerijskom zbirkom, koji je poslije prerastao u poznati Park vojne povijesti³. Njemu je u deset godina djelovanja uspelo postati najvećim muzejskim kompleksom u Sloveniji s najbrže rastućim brojem posjetitelja, a obnovljeni je objekt muzejskih čuvaonica triju nacionalnih muzeja nakon dovršetka obnove 2017. godine s površinom od tri tisuće kvadratnih metara postao najvećim čuvaoničkim kompleksom u Sloveniji.

Objekt čuvaonice, nastao obnovom vojne zgrade, također je dio Parka vojne povijesti iako je vlasnički i s obzirom na upravljanje neovisan o njemu i djeluje kao čuvaonica triju nacionalnih muzeja kojom upravlja Muzej novije slovenske povijesti. Zgrada obuhvaća dvije različite vrste čuvaonica: zatvorene i ogleadne.

Zatvorene su nedostupne javnosti ili su iznimno dostupne u pratnji kustosa, a ogleadne su čuvaonice otvorene za posjetitelje. Tri nacionalna muzeja čuvaju velik broj zbirke s područja povijesne, tehničke, arheološke i povijesnoumjetničke baštine slovenskog naroda. Ogleadne se

Slika 3. Zbirka vozila u oglednim čuvaonicama. Izvor: arhiv MNZS-a.

Slika 4. Vojni objekt prije obnove. Izvor: arhiv MNZS-a.

Slika 5. Vojni objekt prije obnove. Izvor: arhiv MNZS-a.

Slika 6. Objekt nakon obnove, ljeto 2017. Izvor: arhiv MNZS-a.

Slika 7. Objekt nakon obnove, ljeto 2017. Izvor: arhiv MNZS-a.

čuvaonice na četiri etaže uređuju postupno i bit će u cijelosti spremne za razgled 2019. godine.

Zanimljiva posebnost čuvaoničkog objekta i čitavog kompleksa nekadašnjih vojarni, koji je ugostio Park vojne povijesti, seže u travanj 1941. godine. Tada je Diego de Henriquez upravo u sklopu vojnih objekata u Pivki osnovao Vojni muzej Šempeter na Krasu. To je bio jedini muzej na prostoru Slovenije koji je osnovan za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Sabiranjem i dokumentiranjem raznovrsne građe Diego de Henriquez stvorio je začudan fundus koji danas većinom čuva Gradski muzej bitke za mir *Diego de Henriquez* u Trstu, a manjim

dijelom Muzej novije povijesti Slovenije u Ljubljani, premda se za stjecanja te građe borio i Vojni muzej u Beogradu. Tako se dio muzejske građe nakon sedamdeset godina iznenađujuće vratio na mjesto prvobitnog čuvanja u Pivki.

U čuvaonicama državnih muzeja u Pivki nakon dovršetka obnove zgrade započelo se s procesom premještanja raznovrsnih muzejskih zbirki u nove prostore s pratećim konzerviranjem i dokumentiranjem predmeta. Razvoj zbirki teži održivoj orijentaciji, i to u zajedničkom sudjelovanju svih triju nacionalnih muzeja i Parka vojne povijesti, a u svjetlu trajnog očuvanja, predstavljanja i promidžbe zbirki kulturne baštine.

BILJEŠKE

¹ Ministarstvo za kulturu Republike Slovenije, *Projekt ostvarenja sadržaja programa i nabave opreme nakon rekonstrukcije nekadašnjega vojnog objekta u Pivki i promjene namjene u prostoru čuvaonice državnih muzeja*, dokument br. 4111-6/2013 (Ljubljana: Ministarstvo za kulturu Republike Slovenije, 2014).

² Odluka br. ESRR OP RR 3/2/11-0-MK, Ljubljana, 24. travnja 2015.

³ Park vojaške zgodovine Pivka, <https://www.parkvojaskezgodovine.si> (pristupljeno 26. lipnja 2018.).

LITERATURA

Ministarstvo za kulturu Republike Slovenije. *Projekt ostvarenja sadržaja programa i nabave opreme nakon rekonstrukcije nekadašnjega vojnog objekta u Pivki i promjene namjene u prostoru čuvaonice državnih muzeja*, dokument br. 4111-6/2013. Ljubljana: Ministarstvo za kulturu Republike Slovenije, 2014.

Park vojaške zgodovine Pivka. <https://www.parkvojaskezgodovine.si> (pristupljeno 26. lipnja 2018.).

STORAGES OF STATE MUSEUMS IN PIVKA – THE BIGGEST MUSEUM STORAGE COMPLEX IN SLOVENIA

The short paper gives the description of the project of renovation of the one out of three military facilities in Pivka for the purposes of museum storages. Slovenia thus obtained in 2017 its biggest storage complex on three thousand square metres. It has been divided into a completely closed part and a demo storage. Since there is an exceptionally visited Park of Military History within the complex, it seems that this will also insure the visitors of the demo storage, and numerous and sometimes inaccessible museum items have been given the opportunity to be released to public.